МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 5

Матеріали
Звітної науково-практичної конференції науковців МАУП
“Соціальна практика та теоретико-методологічні
засади модернізації України
(політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми)”
м. Київ, МАУП, 30 листопада 2017 р.

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2017

ББК 63.3(4УКР)я43
С76

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 12 від 25.10.17)

Редакційна колегія:
М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
В. І. Литвиненко, д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко, д-р наук з держ. упр., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор).

Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП "Видавничий дім "Персонал", 2008 —

С76 Вип. 5: Матеріали звітн. наук.-практ. конф. "Соціальна практика та теоретико-методологічні засади модернізації України (політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми)", 30 листопада 2017 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2017. — 352 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези доповідей учасників науково-практичних форумів МАУП, що відбувались у контексті загальноакадемічної Науково-практичної конференції "Соціальна практика та теоретико-методологічні засади модернізації України (політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми)" з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2017
© ДП "Видавничий дім "Персонал", 2017

Варзар І. М.
Декомунізація та генеза науково-ідеологічного феномену 55

Отрешко Н. Б.
Декоммунизация — это не просто... 64

Єрескова Т. В.
Суспільна свідоміть в епіцентрі декомунізації 66

Попов В. Ж.
Шляхи вдосконалення політики декомунізації 70

МІЖНАРОДНА МОЛОДІЖНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ "Актуальні проблеми сучасних міжнародних відносин: виклики, пріоритети та прогнози"

Базильчук М. В.
Роль та значення Мюнхенської конференції в системі глобалізаційної безпеки 72

Voytko T. V.
Terminology in English language for specific purposes 74

Хак А. Б.
Міжнародна безпека в глобалізованому світі: латентні інформаційні війни та шляхи їх розв'язання 76

Панфілова В. В.
Військово-політичні та релігійні конфлікти в Югославії та засоби впливу на населення 78

Артюшенко О. М.
Мова як ментально-ціннісний орієнтир в сучасних міжнародних відносинах 81

Логунов Р.
Феномен демократії у сучасному світі 83

Логоша К. Л.
Латентна інформаційна війна у ході російсько-грузинського конфлікту у серпні 2008 року 85

Гончаренко Є. Ю.
Методичні аспекти вивчення ділової німецької мови 87

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ "Постнекласичні інтенції соціогуманітарного пізнання"

Мєлков Ю. О.
Від гуманітарності до гуманістичності: постнекласичні перспективи знання та освіти 90

Піляєв І. С.
Фрактальність як універсальний спосіб відображення соціальної дійсності 93

Повторева С. М.
Структуралізм і постструктуралізм в контексті сучасного гуманітарного пізнання 96

Попов В. Ж.
Вивчення історії повсякденності: підходи до визначення предмету 98

І. С. ПІЛЯЄВ
д-р політ. наук, НН ІМВСН МАУП

ФРАКТАЛЬНІСТЬ ЯК УНІВЕРСАЛЬНИЙ СПОСІБ ВІДОБРАЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДІЙСНОСТІ

Наприкінці XX століття в результаті досягнень синергетики та міждисциплінарного дослідницького буму стало ясно, що, поряд із нерівноважністю та нелінійністю, фрактальність, тобто нерегулярна в довільному збільшенні подібність малих частин структури до її самої, виступає іманентною якістю живої і неживої природи.

Фрактальною є і природа людської особистості, її ідентичності. У своїй роботі "Я та Воно" засновник психоаналізу З. Фрейд порівнює особистісне Я з цибулиною: "... якщо його распотрошить, можна було б виявити всі послідовні ідентифікації, які утворили його свого часу" [1, с. 32]. Будь-яка самоідентичність суб'єкта, його сингулярність та "одиничність", згідно з метрамами психоаналізу Жаком Лаканом і Славоєм Жижеком, завжди розколота [2]. Так само фрактальність властива об'єктивуючому простору людської діяльності: соціальному, економічному, історичному, геополітичному, культурному тощо.

Філологи в останній третині XX століття почали теоретичну і практичну підготовку фрактальних идеографічних (семантичних) словників, які розвивають дерева категорій за змістом [3; 4]. Подання таких словників в електронному вигляді дозволяє користувачеві моментально переходити на будь-який фрактальний рівень смислових категорій. Таким чином, фрактальное структурування мови все ближче відображає (вербалізує) фрактальну структуру нашого всесвіту, людської свідомості та суспільства.

Геоаксіологическая фрактальная дихотомія "Схід – Захід", що корелює з ціннісною опозицією "влада – свобода", в епоху Холодної війни в Європі в найбільш вираженому інституціональному вигляді проходила німецько-німецьким кордоном. Як зазначає Der Tagesspiegel, "німці були інтегровані до військових альянсів — як на Заході, так і на Сході. Це було свого роду гарантією, що в них (*німців*. — І. П.) знову не прокинуться амбіції розв'язати загарбницькі війни й поневолити своїх сусідів" [5]. Після краху СРСР і очолюваного ним Східного блоку (Варшавський договір) геополітично й інституційно демаркований кордон переважаючого впливу в діхтомії "Схід – Захід" поступово зміщується все далі на схід, дотепер формалізувавшись у вигляді лінії розмежування сторін за Мінськими угодами 2014–2015 рр. При цьому дихотомічне "чорно-біле" протиставлення "Росія – Захід" стрімко, особливо з весни 2014 р., наростає і в українському, і в російському, і в західному дискурсі.

Умовно кажучи, "чорно-біла" дихотомія дійсно має місце, але не стільки в хроматичному вираженні, скільки як умовно-дискретне співвідношення агрегованих ціннісних "бітів" (умовно абстрагованих елементарних частинок), наприклад, якщо 1 — білий (властивий свободі), а 0 — чорний (властивий владній деспотії), то реальне "хроматичне" співвідношення дихотомії "свобода – влада" (умовно "Захід – Схід"), складатиме, наприклад, 111 – 00 або 11 – 0000. Такі ціннісні "біти" можуть представляти, наприклад, рівні підтримки відповідно ліберальних і тоталітарних політиків.

Значення фрактальної дихотомії цінностей можуть визначатися як в горизонтальному (територіально-просторовому), так і вертикальному зрізі (від мікросоціуму до макросоціуму). Причому зазначена ціннісна матриця може бути представлена і в хронологічному зрізі, що дозволяє здійснювати її динамічне тлумачення.

Наведемо приклад. Збройний конфлікт на Донбасі має геополітичний й ціннісний характер, але самі цінності значною мірою визначаються етнонаціональною та мовною ідентичністю населення. Ще одним фактором ціннісної ідентичності може виступати історична приналежність конкретних адміністративно-територіальних утворень до тих чи інших політій, різних за своєю цивілізаційною та політико-ціннісною природою.

За результатами останнього Всеукраїнського перепису населення (2001 р.), українці в національному складі населення Луганської області складають 58,0 %, росіяни — 39,0 %. Проте на 2001 рік українську мову вважали рідною лише 30 % населення Луганської області, зокрема 63,8 % сільського та 25,5 % міського. У 8 з 12 районов Луганської області, де українська влада здійснює повноваження [6], українську мову як рідну, вказали від 93,8 % (Марківський) до 62,8 % (Троїцький) населения, тоді як із 6 районов, в яких органи державної влади України тимчасово не здійснюють свої повноваження, лише в одному — Довжанському (колишньому Свердловському) більше половини населення (56,0 %) вказали рідною українську мову [7].

Проведений автором фрактальний аналіз ціннісної ідентичності населення міст обласного підпорядкування та районів Луганської області за трьома критеріями — етнонаціональної, мовної ідентичності і дореволюційної (дорадянської) приналежності відповідно до Катеринославської, Харківської губерній або Області війська Донського – показав, що найбільш конфліктуючу ідентичність мають міста обласного підпорядкування Брянка, Алчевськ, Голубівка (колишній Кіровськ), Кадіївка (колишній Стаханов), Сєвєродонецьк та Перевальський район. Найсильнішу проукраїнську ідентичність мають переважно сільські північні райони (історична Слобожанщина та історичні землі Війська Запорозького): Біловодський, Білокуракінській, Кремінській, Марківський, Міловський, Новопсковський, Сватівській, Старобільській, Попаснянський та Троїцький райони. Найбільш сильна проєвразійська (проросійська) ідентичність присутня в містах Сорокине (колишній Краснодон), Антрацит, Довжанськ, Хрустальний (колишній Красний Луч) та Станічно-Луганському районі, причому останній, на відміну від вищеперерахованих міст, нині контролюється українською владою.

У цьому контексті вбачається актуальним вибудовування фрактальних таблиць ціннісної ідентичності в розрізі регіонів (областей), районів та адміністративно-територіальних одиниць місцевого самоврядування. Зазначені таблиці мають складатися фрактально вглиб — до рівня окремих населених пунктів, їх історичних та функціональних частин, вулиць, мікрорайонів тощо — і фрактально вгору — до рівня регіонів (областей) України, країн Центрально-Східної Європи і пострадянського простору, всієї Європи, Євразії і т.п. При цьому кількість науково обґрунтованих критеріїв ціннісної ідентичності може як завгодно зростати. Пошук “червоних” (проблемних) індикаторів слід здійснювати в режимі автоматичного пошуку на всю фрактальную глибину таблиці за кожним показником (індексом).

Показники ціннісної ідентичності повинні стати предметом постійного моніторингу з боку органів влади, політиків, науковців та громадськості. Також і в структурах Держстату України вбачається за доцільне переходити до фрактальних інтерактивних статистичних таблиць, за якими — майбутнє.

Література

1. Цит. за: Уварова С. Г. Субъект как сюжет / С. Г. Уварова // Психоаналіз. Часопис. — 2012. — № 1 (16). — С. 30–35.
2. Философ Славой Жижек: “Абсолютный цинизм — это изначально нежизнеспособная позиция”. Интервью // Теории и практики. — Москва. — Август 2012. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://theoryandpractice.ru/posts/5280-filosof-slavoy-zhizhek-absolyutnyy-tsinizm--eto-iznachalno-nezhiznesposobnaya-pozitsiya
3. Морковкин В. В. Идеографические словари / В. В. Морковкин. — М.: МГУ, 1970. — 72 с.
4. Русский семантический словарь: Опыт автоматического построения тезауруса: от понятия к слову / Ю. Н. Караулов, В. И. Молчанов, В. А. Афанасьев, Н. В. Михалев / отв. ред. С. Г. Бархударов. — М.: Наука, 1983. — 566 с.
5. Marschall, Ch. von. Steht die Nato vor dem Aus? / Christoph von Marschall, Markus Grabitz // Der Tagesspiegel. — 14.02.2017 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.tagesspiegel.de/politik/westliches-verteidigungsbuendnis-steht-die-nato-vor-dem-aus/19392156.html
6. Про затвердження переліку населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та переліку населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.11.2014 р. № 1085-р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1085-2014-р
7. Всеукраїнський перепис населення 2001 / Результати / Національний склад населення, мовні ознаки, громадянство / Розподіл населення за національністю та рідною мовою. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: 2001.ukrcensus.gov.ua